

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LƯU THỊ LUYẾN

**VẬN DỤNG DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ TRONG
DẠY HỌC TIẾN HOÁ LỚP 12 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

Chuyên ngành: LL và PPDH môn Sinh học

Mã số: 60.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Nguyễn Phúc Chính

Thái Nguyên, năm 2013

LỜI CẢM ƠN

Tác giả đề tài xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy hướng dẫn khoa học: PGS. TS Nguyễn Phúc Chính trong thời gian qua đã tận tình chỉ dẫn, giúp đỡ và cùng tác giả đi suốt chặng đường từ những bước đầu tiên cho đến lúc luận văn được hoàn thành.

Xin bày tỏ lòng biết ơn tới Ban Giám hiệu Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, Ban chủ nhiệm khoa Sinh, Khoa sau Đại học, các thầy cô giáo Bộ môn PPDH Sinh học đã động viên, chỉ dẫn, đóng góp ý kiến và tạo những điều kiện thuận lợi trong thời gian học tập và làm luận văn tại Trường.

Xin gửi lời cảm ơn tới Ban giám hiệu, các thầy cô giáo Trường THPT Phú Lương cùng các bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tận tình trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Thái Nguyên, tháng 03 năm 2013

Tác giả

Lưu Thị Luyện

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trích dẫn đều có nguồn gốc rõ ràng, các kết quả trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố ở bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Lưu Thị Luyện

XÁC NHẬN CỦA NGƯỜI HƯỚNG DẪN

PGS.TS Nguyễn Phúc Chính

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cảm ơn	i
Lời cam đoan.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các bảng	vi
Danh mục hình	vii
Danh mục từ viết tắt.....	viii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	9
1.1. Cơ sở lí thuyết của việc dạy học theo chủ đề	9
1.1.1. Cơ sở triết học và logic học của dạy học theo chủ đề.....	9
1.1.2. Cơ sở tâm lí học của dạy học theo chủ đề	9
1.1.3. Cơ sở lí luận của dạy học theo chủ đề	10
1.2. Sự ra đời của dạy học theo chủ đề	11
1.3. Khái niệm, vai trò và ý nghĩa của dạy học theo chủ đề	14
1.3.1. Khái niệm về dạy học theo chủ đề.....	14
1.3.2. Vai trò và ý nghĩa của dạy học theo chủ đề trong đổi mới phương pháp dạy học hiện nay	15
1.4. Bản chất, cấu trúc, chức năng, đặc trưng và mục tiêu của dạy học theo chủ đề	16
1.4.1. Bản chất của dạy học theo chủ đề.....	16
1.4.2. Cấu trúc của dạy học theo chủ đề	18

1.4.3. Đặc trưng của dạy học theo chủ đề.....	19
1.4.4. Mục tiêu của dạy học theo chủ đề.....	19
1.5. Tình hình nghiên cứu về dạy học theo chủ đề ở nước ngoài.....	20
1.6. Tình hình nghiên cứu dạy học theo chủ đề ở Việt Nam.....	22
1.7. Tình hình nghiên cứu về dạy học tiến hoá ở Việt Nam.....	26
1.7.1. Điều tra thực trạng DH tiến hóa ở trường phổ thông.....	24
1.7.2. Điều tra thực trạng DH tiến hóa ở trường phổ thông.....	24
Chương 2: VẬN DỤNG DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ TRONG DẠY HỌC TIẾN HOÁ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG.....	29
2.1. Cấu trúc chương trình tiến hoá lớp 12 ở Trường trung học phổ thông và thành phần kiến thức cơ bản.....	29
2.2. Các kiến thức cơ bản trong phần Tiến hoá lớp 12 THPT.....	35
2.2.1. Các chủ đề trong phần Tiến hoá lớp 12.....	35
2.2.2. Xây dựng các giáo án thực nghiệm.....	37
2.3. Đề xuất phương pháp dạy học theo chủ đề trong dạy học Tiến hóa ở Trường trung học phổ thông.....	51
2.3.1. Mục tiêu dạy học Tiến hóa (trung học phổ thông).....	51
2.3.2. Một số lưu ý trong việc dạy học Tiến hoá.....	52
2.3.3. Các bước thực hiện của bài học có dạy học theo chủ đề.....	52
2.3.4. Các mức độ dạy học theo chủ đề.....	54
2.3.5. Quy trình vận dụng dạy học theo chủ đề trong giảng dạy Tiến hoá.....	55
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	64
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	644
3.2. Nội dung thực nghiệm.....	64

3.3. Phương pháp thực nghiệm	65
3.3.1. Các bước thực nghiệm sơ phạm.....	65
3.3.2. Các đề kiểm tra TN	655
3.3.3. Tiêu chí đánh giá.....	66
3.3.4. Phương pháp phân tích kết quả TN	66
3.4. Kết quả thực nghiệm	68
3.4.1. Phân tích định lượng các bài kiểm tra trong thực nghiệm.....	68
3.4.2. Phân tích định tính kết quả thực nghiệm	72
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	80
PHỤ LỤC	83

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tần suất $f_i\%$ - số % HS đạt điểm x_i	69
Bảng 3.2. Bảng tần suất điểm kiểm tra	70
Bảng 3.3. Kiểm định so sánh $\bar{X}$ bằng tiêu chuẩn U	71
Bảng 3.4. Phân tích phương sai điểm thực nghiệm	72

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1. Biểu đồ so sánh tần suất điểm TN	69
Hình 3.2. Đồ thị tần số hội tụ tiên điểm kiểm tra.....	70

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Thứ tự	Viết tắt	Đọc là
1	CLTN	Chọn lọc tự nhiên
2	DH	Dạy học
3	ĐC	Đối chứng
4	GV	Giáo viên
5	HS	Học sinh
6	PPDH	Phương pháp dạy học
7	SH	Sinh học
8	SGK	Sách giáo khoa
9	THPT	Trung học phổ thông
10	TN	Thực nghiệm
11	VD	Ví dụ

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

- **Xuất phát từ thực tế yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học**

Quan điểm đổi mới giáo dục của Đảng được khởi xướng từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI và ngày càng cụ thể, hoàn thiện để sát thực với thực tiễn cuộc sống. Trong văn bản “Chiến lược phát triển giáo dục 2001 – 2010” do Thủ tướng Chính phủ Phan Văn Khải phê duyệt, đã nhận định: “Sau gần 15 năm đổi mới, giáo dục Việt Nam đã đạt được những thành tựu quan trọng nhưng còn những yếu kém, bất cập” [2, tr.3]. Trong những điểm còn yếu kém của nền giáo dục, có một điểm là: “Chương trình, giáo trình, phương pháp giáo dục chậm đổi mới, chậm hiện đại hoá” [2, tr4].

Để khắc phục những tồn tại trên, một trong những giải pháp đề xuất của Chiến lược phát triển giáo dục 2001- 2010 là: “Đổi mới và hiện đại hoá phương pháp giáo dục. Chuyển từ việc truyền đạt tri thức thụ động, thầy giảng, trò ghi sang hướng dẫn người học chủ động tư duy trong quá trình tiếp cận tri thức; dạy cho người học phương pháp tự học, tự thu thập thông tin một cách hệ thống và có tư duy phân tích, tổng hợp; phát triển được năng lực của mỗi cá nhân; tăng cường tính chủ động, tích cực tự chủ của học sinh.”[2,tr.6]

Nghị quyết Trung ương 4 khoá VII đã đề ra nhiệm vụ “Đổi mới phương pháp dạy học ở tất cả các cấp học, bậc học”.

Định hướng trên đã được pháp chế hoá trong Luật Giáo dục, Điều 28.2: “Phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của học sinh; phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học; bồi dưỡng phương pháp tự học, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh”[16].